

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 10-08-25726 חדד ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב

1

בפני כבוד השופט דורון חסדאי

**שמשון חדד - החייב
ע"י ב"כ עו"ד דוד לייזר**

המבקש/החייב

נגד

1. כונס נכסים הרשמי תל אביב

משיבים

**ע"י ב"כ עו"ד אביעד בללתי
2. המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ עו"ד י. ששפורטה**

2

החלטה

3

מבוא

4 בפני בקשת החייב, מר שמעון חדד, כי הפטר מחובותיו אשר ניתן לו ביום 18.05.2014, יכלול אף
5 הפטר מחבות בגין אי תשלום מזונות, אותו הוא חב כלפי המוסד לביטוח לאומי בסך של כ-240,434
6 ₪ (להלן: "חוב המזונות"), וזאת בהתאם להוראות סעיף 69(א)(3) לפקודת פשיטת הרגל (נוסח חדש)
7 התש"ס-1980 (להלן: "הפקודה")

8

רקע עובדתי וטענות הצדדים בתמצית

9

1. ביום 08.11.2010 ניתן צו כינוס לנכסי החייב.

10 2. ביום 18.05.2014, במסגרת דיון שהתקיים בעניינו, ניתן לחייב הפטר מחובותיו, למעט חובות שנוצרו
11 כמפורט בסעיף 69 לפקודה, ובכלל זאת חוב שנוצר בגין אי תשלום מזונות. יוער, כי החייב עתר
12 להכליל במהלך הדיון שהתקיים בשאלת הפטר גם את עניין חוב המזונות, ברם, נוכח הצורך לקבל
13 את עמדות המשיבים הרלוונטיים, הנחה בית המשפט את החייב להגיש לשם כך בקשה נפרדת.

14 3. מעיון בתיק עולה כי כיום החייב הינו כבן 50, גרוש ואב לחמישה ילדים, מהם שלושה ילדים בגירים
15 בגילאים 19,21,23. בקשת הפטר מכוונת לחוב שנוצר בגין תשלום המזונות על ידי המוסד לביטוח
16 לאומי לשני ילדיו הגדולים יותר של החייב, כאשר מן הבקשה עולה כי תיק ההוצל"פ בגין חוב זה
17 נפתח בשנת 1995, והחוב כיום (לאחר הליך פשיטת הרגל) עומד על הסך של 240,434 ₪. יצוין, כי חוב
18 המזונות היה החוב העיקרי של החייב במסגרת הליך פשיטת הרגל.

1 מתוך 7

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פשי"ר 25726-08-10 חזד ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב

4. עוד עולה מהבקשה שבפני, כי בעברו היה החייב מכור לסמים משך שנים רבות, מה שגרם לו בסופו של דבר לפגיעה בכבוד ולהתפרצות מחלות שונות, פיזיות ונפשיות. מעיון בתיק ובאסמכתאות שבפני, עולה כי בסופו של יום הוכרו לחייב 40% נכות ו- 100% דרגת אי כשירות לעבוד, ונקבעה לו קצבת נכות על הסך של כ- 2,500 ₪. לטענת החייב, בשנים האחרונות נגמל הוא מהתמכרותו לסמים ועושה מאמצים על מנת לשקם עצמו.
5. לטענת החייב, היקלעותו לחובות נוצרה עקב התמכרותו לסמים קשים, אין לו כיום נכסים מכל סוג, והכנסתו מסתכמת בסך של 2,500 ₪ לחודש בגין קצבת נכות. כן נטען כי חוב המזונות הינו חוב ישן, כאשר התיק בלשכת ההוצאה לפועל נפתח לפני כ-13 שנים, וכי הילדים בס מדובר הינם בגירים.
6. ביום 13.01.15 הוגשה תגובת המוסד לביטוח לאומי.
7. המוסד לביטוח לאומי עמד בפתח תגובתו על הבעייתיות הקיימת במתן הפטר מחוב מזונות. אליבא דמוסד לביטוח לאומי מתן הפטר מחוב מזונות יש בו לפגוע הן באינטרס הזכאים למזונות, כאשר לעיתים קרובות דמי המזונות הינם נדבך חשוב ואף עיקרי בפרנסתם, והן בתכלית הסוציאלית של חוק המזונות (הבטחת תשלום) התשל"ב 1972, מקום בו חוב המזונות נצבר כלפי המוסד לביטוח לאומי מכוח חוק זה. עוד טען המוסד לביטוח לאומי כי מתן הפטר לחייבים מחוב מזונות יעודד חייבים להתחמק מתשלום המזונות, ובכך למעשה, תיפגע בעקיפין קופת המדינה, באשר תהפוך היא למממן קבוע של חייבים הנמנעים מתשלום מזונות התלויים בהם. יוער כי לפי הערכות המוסד לביטוח לאומי, חובם של חייבים למוסד לביטוח לאומי בגין תשלום מזונות עומד על הסך של 4.8 מיליארד ₪.
7. כמו כן, לטענת המוסד לביטוח לאומי, אף אם חייב אינו מסוגל לשלם את חוב המזונות, הרי שבמסגרת ההוצאה לפועל, יקבע תשלום ההולם את יכולתו של החייב להחזיר החוב.
8. בנסיבות המקרה הותיר המוסד לביטוח לאומי לשיקול דעת בית המשפט, באילו תנאים יש ליתן הפטר מחוב המזונות.
9. ביום 08.11.2014 וביום 20.12.2014 הוגשו תגובות הכני"ר. במסגרת עמדתו טען הכני"ר כי נוכח העובדה שילדיו הקטינים של החייב ממשכים לקבל כיום קצבת מזונות מהמוסד לביטוח לאומי, אין מקום לפטור את החייב על חוב מזונות העבר לגבי ילדיו הבגירים. עוד נטען כי ככל ומצבו הרפואי של החייב קשה וככל וכושר השתכרותו נמוך, היה על החייב לעתור לבית המשפט לענייני משפחה בבקשה להפחית בצו המזונות השוטף.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 10-08-25726 חדד ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב

דיון והכרעה

הפן הנורמטיבי;

10. סעיף 69 לפקודה קובע כהאי לישנא:

(א) צו ההפטר יפטור את פושט הרגל מכל חוב בר-תביעה בפשיטת רגל, חוץ מאלה:

1. חוב המגיע לפי התחייבות להימנע מעבירה או חוב המגיע למדינה בשל קנס;

2. חוב או חבות שנוצרו במרמה שפושט הרגל היה שותף לה או שהשיג ויתור עליהם במרמה כאמור;

3. חבות לפי פסק דין לחובתו בתובענות מזונות, להוציא מה שהורה בית המשפט במפורש לגבי החבות, במידה שהורה ובתנאים שהורה.

(ב) צו הפטר יהיה ראיה חלוטה לפשיטת הרגל ולתקפות ההליכים בה, ובכל הליך שיוגש נגד פושט רגל שהשיג צו הפטר, נדבר חוב שממנו הופטר בצו, רשאי פושט הרגל לטעון כי עילת התביעה אירעה לפני שהופטר.

(ג) צו הפטר לא יפטור אדם שביום מתן צו הכינוס היה שותף עם פושט הרגל או שהיה עמו יחד נאמן, מחוייב או קשור בחוזה, או שהיה ערב או מעין ערב לו.

11. כפי שניתן לראות, סעיף 69(א)(3) לפקודה קובע כי לכתחילה יוחרג חוב המזונות מצו ההפטר, כאשר יחד עם זאת העניק המחוקק לבית המשפט מרחב של שיקול דעת לעניין ההפטר מחבות זו ואופן יישומו.

12. בראשית הדרך, לא נהגו בתי המשפט של פש"ר לעשות שימוש בסמכותם זו, כאשר בהתאם להלכות המקובלות בעניין, הופנו חייבים אשר ביקשו להחיל את צו ההפטר אף על חוב מזונות – לבית משפט לענייני משפחה (זאת, להבדיל מפניה להוצאה לפועל לעניין הפחתת סכום החיוב). לעניין זה ר' ע"א 2920/01 **אברהם הראל נ' כונס הנכסים הרשמי** [פורסם בנבו, ניתן ביום 27.02.2003]; ע"א 6810/05 **אברהם בר הראל נ' כונס הנכסים הרשמי** [פורסם בנבו ובעמדת המידע של אתר בית המשפט העליון, ניתן ביום 23.10.2006 וביום 6.11.2006] המאשרר את קביעת בית המשפט המחוזי במסגרת תיק פש"ר 646/96 מיום 7.7.2005.

13. מאוחר יותר, ניתן למצוא בפסיקה התייחסויות עקיפות לכך כי הסמכות להפטר חוב מזונות מוקנית לבית המשפט של פש"ר. כך למשל ר' את סיפא דבריו של כבוד ס.ג. השופט ריבלין בפסק הדין במסגרת ע"א 1003/09 **יוסף מקבילי נ' כונס הנכסים הרשמי** (פורסם בנבו, ניתן ביום 04.01.2010): "אמנם, סעיף 69(א)(3) לפקודת פשיטת הרגל, התש"ס-1980 מורה כי צו הפטר אינו מפטיר חייב

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 10-08-25726 חדד ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב

- 1 מחבות לפי פסק-דין שניתן בתובענות מזונות, אולם הוראה זו כפופה לשיקול-הדעת של בית-
2 המשפט והיא הנותנת, שבמקרה זה, ראוי בשלב זה שלא לסגור את הדלת בפני המערער ולאפשר
3 בחינה מעמיקה של עניין זה בבוא העת" (ההדגשה אינה במקור, ד.ח.).
- 4 כן ראה את סיפא דבריה של כב' השופטת חיות במסגרת רע"א 3898/12 מאיר לרנר נ' כונס הנכסים
5 הרשמי [פורסם בנבו, ניתן ביום 30.08.2012].
- 6 14. ביום 18.11.2012 במסגרת רע"א 3050/12 פרופ' יוסף גמזו נ' נעמה ישעיהו כתב כב' השופט נ.הנדל
7 את הדברים הבאים לעניין סעיף 69 לפקודה:
- 8 "סעיף זה קובע כי צו הפטר היוצא מלפני בית המשפט - איננו חל על חוב מזונות פסוק, אלא אם
9 יורה בית המשפט אחרת. יובהר כי הסעיף מתייחס ל"בית משפט", כאשר הכוונה היא לבית
10 המשפט המחוזי בשבתו כבית משפט לפשיטות רגל (ראו סעיף 1 סעיף 172 לפקודה). עולה מכאן
11 שהסמכות לקבוע את מעמדו של חוב המזונות, לאחר מתן ההפטר, מסורה לבית המשפט לפשיטות
12 רגל. בית המשפט רשאי להורות כי חוב המזונות ייוותר על כנו. הוא רשאי להורות כי חוב המזונות
13 ייכלל בהפטר. האם רשאי בית המשפט להעביר את ההכרעה בנושא לידי בית המשפט לענייני
14 משפחה, כפי שנעשה בענייננו? החוק איננו מזכיר מצב שבו בית המשפט לפשיטות רגל "החליט
15 שלא להחליט" בנושא המזונות, והעביר את סמכות ההחלטה לבית משפט אחר, דעתי היא שבית
16 המשפט לפשיטות רגל איננו מוסמך להעביר את סמכות ההחלטה בנושא המזונות לידי בית
17 המשפט לענייני משפחה..." (ההדגשה אינה במקור-ד.ח.).
- 18 15. בהמשך הביע כב' השופט הנדל את דעתו כי בית המשפט של פש"ר אינו רשאי להעביר את הסמכות
19 לדון בהפטר מחוב מזונות לבית משפט לענייני משפחה, וזאת מטעמים שונים, ביניהם הרצון לרכז
20 את מירב ההליכים בבית משפט אחד, איזון האינטרסים שבית משפט של פש"ר מפקח עליהם
21 במסגרת ההליך והעובדה כי על בית המשפט של פש"ר לשקול שיקולים שונים ביחס לחוב המזונות,
22 הלוקחים בחשבון גם את אינטרס הנושים, להבדיל מן האינטרס המצוי במישור שבין החייב לבין
23 הזכאים למזונות.
- 24 16. בעקבות הכרעתו של בית המשפט העליון במסגרת רע"א 3050/12, חזר הדיון בסוגיית ההפטר מחוב
25 המזונות של החייב, הפרופ' יוסף גמזו, לבית המשפט של פשיטת רגל.
- 26 ביום 02.09.2013 ניתנה הכרעתו של בית המשפט המחוזי בעניין, במסגרת פש"ר(ת"א) 1253/06 גמזו
27 נ' כונס הנכסים הרשמי (פורסם בנבו) (להלן: "עניין גמזו"). במסגרת הכרעתו, איזן בית המשפט
28 בין השיקולים השונים המנחים אותו בדיון בסוגיה, ובהם החשיבות שבפתיחת דף חדש בחיי החייב
29 תוך בחינת תום ליבו ונסיבות חייו מחד, לבין אינטרס הנושות לקבל את כספן מאידך, תוך שהוא

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 10-08-25726 חדד ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב

1 עומד על כך כי חלוף הזמן יש בו כדי לאיין את מעמדו הגבוה של חוב מזונות ולהפכו לחוב "רגיל",
2 כמו גם להקחות מעוקצו ככלל.

3 וכך נפסק :

4 "בסוגיות אלו יש חשיבות לתום ליבו של החייב אשר נבחן בנוגע לתקופה שלפני הגשת הבקשה
5 לצו כינוס, בקשר לדרך היווצרות החובות, וכן בנוגע לתקופה שלאחר הגשת הבקשה לצו כינוס,
6 בקשר להתנהגותו של החייב במהלך הליכי פשיטת הרגל (ר' למשל ענין בלום לעיל והאסמכתאות
7 הרבות המובאות שם). במסגרת האיזון שמבצע בית המשפט יובאו בחשבון גם נסיבות אישיות..."
8 ובהמשך :

9 "מקורו של חוב החייב כלפי המשיגות הינו אכן בפסיקת מזונות. ברם, מדובר בחוב בן עשרות
10 שנים. הבת המשותפת היא כבר בת 44 (לערך). בית המשפט העליון, בעניינו של החייב עצמו, עמד
11 על ההבחנה האפשרית בין חוב מזונות שוטף כלפי קטינים לבין חוב עבר (רע"א 4905/98 גמזו נ'
12 ישעיהו, פ"ד (נה) 360 (3) 19.3.01)). עוד בשנת 2002, בעניין החייב והמשיגות, ציין כב' השופט
13 אלון, כנזכר, כי "לעת הזו. הפכה יתרת חוב המזונות הפסוק זה מכבר לחוב כסי "רגיל" שאינו
14 נושא יותר את האופי המיוחד והקפדני בו מובחן ממנו חוב מזונות לקטינים או לתלויים... לכך
15 ניתן להוסיף את ההלכה הפסוקה בענייני פשיטת רגל באופן כללי, ולפיה יש בחלוף השנים כדי
16 להקחות את עוקצו של חוסר תום לב ביצירת חובות (או בהתנהלות). חלוף הזמן יכול לשמש
17 כמשקל נגד, ולעיתים יהא בו כדי לרפא את הפגם." (ההדגשות אינן במקור - ד.ח.).

18 17. בנסיבות העניין נתן בית המשפט המחוזי את דעתו לכך כי הכנסת החייב עומד על כ-4,000 ₪, וכי
19 סכום זה אינו צפוי להשתנות, נוכח גילו של החייב, שהינו כבן 62, והעובדה כי אין לו עוד נכסים
20 למימוש שכן כולן מומשו על ידי הנושות עצמן; מצבו הבריאותי הרעוע של החייב; גילו של החוב,
21 וגילה של ביתו הזכאית למזונות, שהינה כבת 44; מצבן הכלכלי השפיר באופן יחסי של הנושות
22 והמסקנה כי הנושות גבו כבר בעבר סכומים ניכרים מהחייב. נוכח כל אלו קבע בית המשפט של
23 פשיטת רגל, כי יש ליתן הפטר לחייב גם מחוב המזונות.

24 18. יחד עם זאת, ראוי לציין כי בית המשפט של פשיטת רגל הכיר בכך, כי מסקנתו הינה חריגה לכלל
25 הקובע כי חוב מזונות לא יכלל במסגרת הפטר מחובות:

26 "יש להדגיש, כי המסקנה הנזכרת היא מסקנה חריגה. אין היא באה ללמד כי שלב ההפטר בדיני
27 פשיטת רגל, אמור לכלול בחובו גם חיובי מזונות ואין היא באה לכרסם בעיקרון הרחב של העדר
28 הפטר מחיוב מזונות. ההיפך הוא הנכון. הכלל היה ועודו, כי הפטר בפשיטת רגל אינו כולל הפטר
29 מחיובי מזונות וכי על פי רוב, טענותיו של חייב בענין חוב מזונות, לרבות טענות בדבר מצב כלכלי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 10-08-25726 חדד ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב

- 1 ובריאיות המקשה עליו לפרוע את החוב, מקומן יהא בהליך ההוצאה לפועל (ר' למשל
- 2 רע"א 3898/12 לרנר נ' כונס הנכסים הרשמי [פורסם בנבו] (30.8.12); ע"א 6810/05 בר הראל נ'
- 3 הכנ"ד [פורסם בנבו] (6.11.06). כן ר' החלטתי בפש"ר/מחוזי ת"א) 3092/09 ארינוס נ' כונס הנכסים
- 4 הרשמי [פורסם בנבו] (20.11.12)).
- 5 19. ביום 03.05.2015, במסגרת ע"א 6456/13 נעמה ישעיהו נ' יוסף גמזו (פורסם בנבו), אושרר פסק הדין
- 6 בעניין גמזו, מטעמי בית המשפט המחוזי דשם.
- 7 20. בין לבין, ביום 29.01.2014 ניתן פסק דינו של כב' השופט י' עמית, במסגרת רע"א 7940/13 קצקה נ'
- 8 כונס הנכסים הרשמי ואח' (פורסם בנבו, 29.01.2014) (מותב יחיד), (להלן: "עניין קצקה"). במסגרת
- 9 פסק הדין העניק בית המשפט העליון הפטר לחייב מחוב מזונות. באותו המקרה (בדומה לנסיבות
- 10 התיק דנן) חוב המזונות התגבש אל מול המוסד לביטוח לאומי, שכן, משלא שילם החייב את מזונות
- 11 ילדיו, נכנס המוסד לביטוח לאומי בנעליו מכוח חוק המזונות (הבטחת תשלום) התשל"ב-1972,
- 12 שילם את מזונות הילדים וזקף את חוב החייב כלפיו. המוסד לביטוח לאומי ביקש לבצע קיזוז חודשי
- 13 בשיעור של 10% מקצבת הנכות לה זכאי המבקש מדי חודש.
- 14 21. בית המשפט העליון העניק לחייב הפטר מלא מהחוב כלפי המוסד לביטוח לאומי, וזאת בעיקר נוכח
- 15 נסיבותיו האישיות של החייב, תוך שהוא נותן דעתו לגילו של חוב המזונות, שכן תיק ההוצאה לפועל
- 16 נפתח לפני כ-30 שנה; גילו של הזכאי למזונות, אשר הינו בן 34; גילו של החייב אשר עמד על 62,
- 17 מצבו הרפואי של החייב אשר מוכר על ידי המדינה כנכה 100%; ומצבו הכלכלי החמור, כאשר החייב
- 18 מתקיים מקצבת נכות בלבד, בגובה של 2,497 ₪ (לאחר קיזוז ביטוח בריאות), סכום הנמוך אף מקו
- 19 העוני לאדם בודד. כן עמד בית המשפט העליון על כך שבמסגרת הליכי פשיטת הרגל קיבל המוסד
- 20 לביטוח לאומי דיבידנד בסך של 10,000 ₪.
- 21 מן הכלל אל הפרט
- 22 22. לאחר עיון בבקשה, ובשים לב למגמות הפסיקה בעניין, מצאתי כי דין הבקשה להתקבל.
- 23 23. עניין לנו בחייב אשר מצבו הבריאותי רעוע, ואשר לאור מצבו זה נקבעו לו אחוזי נכות ואובדן כושר
- 24 השתכרות מלא על ידי רשויות המדינה. כמפורט לעיל, הכנסות החייב עומדות על הסך של כ-2,500
- 25 ₪. כמו כן, תיק ההוצאה לפועל בגין החוב שאת הפטרו מבקש החייב, נפתח בשנת 1995 ומתנהל מזה
- 26 כעשרים שנה ולא נטען כי חוב המזונות נוצר בחוסר תום לב המאיין את בקשת ההפטר. בנסיבות
- 27 המקרה דנן, נחה דעתי כי נסיבות אלו עולות כדי אותם מקרים חריגים עליהם עמד בית המשפט
- 28 העליון בפסיקותיו, המצדיקות היעדרות לבקשה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 10-08-25726 חדד ואח' נ' כונס הנכסים רשמי תל אביב

24. אומנם, קיים טעם גם בשיקולים הרחבים והראויים שהציב המוסד לביטוח לאומי בעניין, ברם שיקולים אלו נשקלו אף הם בעניין קצקה ובעניין גמזו, כאשר נקבע כי במסגרת האיזון הנכון, ולאור נסיבות החייבים דשם, הרי שהשיקול ליתן הפטר גובר על השיקולים עליהם הצביע המוסד לביטוח לאומי.
25. בענייננו, לאור ההלכות החדשות של בית המשפט העליון כאמור לעיל ובכלל זאת עניין קצקה ועניין גמזו, הרי שבנסיבות העניין, וחרף הטענות שהעלה המוסד לביטוח לאומי בתגובתו, מצאתי כי נסיבותיו החריגות של החייב ונסיבות הבקשה כמתואר לעיל מצדיקות, סטייה מן הכלל, תוך היעדרות לבקשת ההפטר מחוב המזונות.
26. בשולי הדברים יוער כי לא מצאתי בפסיקה שהובאה במסגרת תגובתו של המוסד לביטוח לאומי כדי נימוק לדחיית הבקשה. כך, בעניין רע"א 3898-12 לרנר נ' כונס הנכסים הרשמי והמוסד לביטוח לאומי (פורסם בנבו, 30.08.2012), הרי שאין המדובר בדחיית בקשה להפטר מחוב מזונות, אלא שבכל הנוגע לסעיף 69(א)(3) לפקודה, ניתן להכיר בחוב מזונות שהתגבש כלפי המוסד לביטוח לאומי, אשר נכנס בעלי הזכאי לעניין זה. כמו כן, לא מצאתי נימוק לדחיית הבקשה גם בכל הנוגע ל-ע"א 4455/11 מנשה לוי נ' כונס הנכסים הרשמי (פורסם בנבו, 28.3.11), בפרט כאשר המערער חזר בו מטיעוניו דשם, ולא ניתנה החלטה לגופו של עניין. מכל מקום, פסק דין זה הינו מוקדם לפסקי הדין בעניין קצקה וגמזו כאמור לעיל.
27. בנסיבות העניין אין צו להוצאות.
- ניתנה היום, כ' תמוז תשע"ה, 07 יולי 2015, בהעדר הצדדים.

דורון חדדא', שופט